

LUKAS DHONT (1991)

Filmografie:

2021 Our Nature (krátkometrážní)

2018 Dívka (Girl)

2014 L'Infini (krátkometrážní)

2012 Corps perdu (krátkometrážní)

Huid von Glas (krátkometrážní)

FILMART

MUO

BLÍZKO

12 03 2024

ÚT 12 03 2024 19:00

▲ ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC

FILMART MUO → Z CYKLU FILM A SPIRITUALITA

BLÍZKO

Close, Belgie, Nizozemsko, Francie 2022, 105 min.
REŽIE: Lukas Dhont SCÉNÁŘ: Lukas Dhont, Angelo Tijssens KAMERA: Frank van den Eeden HUDBA: Valentin Hadjadj HRAJÍ: Eden Dambrine, Gustav De Waele, Léa Drucker, Kevin Janssens, Émilie Dequenne, Igor van Dessel, Elodie Barthels ad.

Scenárista a režisér LUKAS DHONT se narodil v belgickém Gentu, kde také vystudoval audiovizuální umění na Královské akademii výtvarných umění. Předtím navštěvoval katolickou střední školu a coby teenager pracoval jako asistent návrhářů kostýmů pro film i televizi. Není divu, když jeho matka vyučuje na umělecké škole módu. Má mladšího bratra MICHIELA a oba sourozenci se otevřeně hlásí k homosexualitě.

Upozornil na sebe několika krátkými filmy a videoklipy, načež natočil svůj celovečerní debut *Dívka*, za který získal Zlatou kameru v Cannes a Evropskou filmovou cenu jako Objev roku.

» Necítit se komfortně ve vlastním těle

Již brzy šestnáctiletá Lara žije se svým otcem a mladším bratrem. Právě se přestěhovali do nového bytu, zřejmě proto, aby to měla Lara blíž do školy. Chce se stát baletkou a navštěvuje prestižní taneční akademii. Zároveň však prochází hormonální léčbou a připravuje se na operaci změny pohlaví. Lara je totiž dívka narozená v těle chlapce.

Hodně dlouho vypadá všechno idylicky: otec, spolužáci, lékaři, učitelé i taneční mistři jsou maximálně tolerantní, vstřícní a empatičtí. K prvnímu konfliktu dojde, když oslavenkyně na narozeninovém večíрку přiměje Laru, aby jí i ostatním kamarádkám ukázala přirození. Od té chvíle už nic není jako dřív a s příchodem nového roku se hlavní hrdinka rozhodne pro radikální řez,

resp. ostrý stříh. Chápu, že to zní poněkud cynicky, ale opravdu jsem měl potíž tento film sledovat. Jeho dobrou polovinu zabírají sekvence z baletních tréninků, které ale neposkytují žádné estetické potěšení – jen úmornou dřinu, pot, slzy a krev, to když kamera několikrát spočine na zdevastovaných nohou titulní postavy. Po zbytek filmu se Lara prohlíží polo/nahá v zrcadlech, případně si přilepuje či odlepuje přirození ke/od zbytku těla. S kteroužto praktikou mimochodem nesouhlasí ani otec, ani lékařka a vědí, co říkají, protože Lara samozřejmě chytí genitální infekci. Komu by se to zdálo málo, dozví se jako bonus postup (a případná nebezpečí) operace změny pohlaví, včetně detailu, že „ze žaludu uděláme klitoris“. Tak, teď už vím všechno.

Dívka vyvolala jistou nevoli mezi trans komunitou, jejíž členové vyčítali snímku obsazení transgender osoby cis hercem (VICTOR POLSTER získal za ztvárnění Lary ocenění v Cannes). Problém je, že pro roli bylo potřeba jak herecké, tak taneční nadání a o ideálním obsazení filmu snad pořád ještě rozhoduje jeho režisér, nikoli hlasitá skupina (v tomto případě trans) aktivistů. Opilého taky nezahraje nejlépe notorický alkoholik a argument, jak jinak mají trans osoby (míněno herci a herečky) rozvíjet svou uměleckou kariéru, když jim tyto role (doslova ušité na tělo) berou cis kolegové, neobstojí.

DHONTŮV celovečerní debut je čistokrevnou ukázkou toho, čemu se říká evropský art, ale z výše řečeného je patrné, že

před takovouto jeho podobou dám vždycky přednost jakékoli melancholické vztahovce finského klasika AKIHO KAURISMÄKIHO.

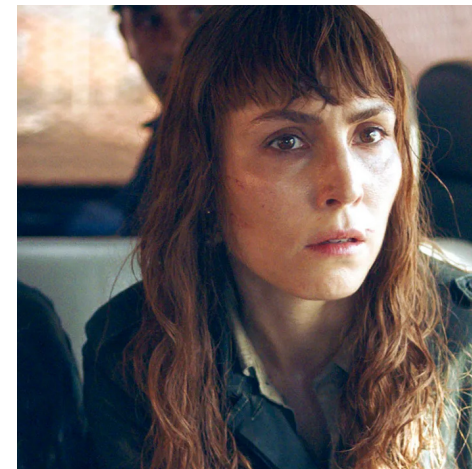
» Leo a Remi

Ani druhý celovečerní DHONTŮV snímek neodešel z canneského festivalu s prázdnou, obdržel totiž Velkou cenu.

Odehrává se na bukolickém belgickém venkově a začíná v době prázdnin, kdy si třináctiletí chlapi a nejlepší kamarádi Leo a Remi hrají a prožívají svoje fantazie. Ty se netýkají děvčat, ale zcela nevinně (a vzhledem k věku možná trochu infantilně) rytířských dobrodružství. Hoši nedají jeden bez druhého ani ránu, tráví spolu i čas odpolední siesty a není problém s přespáním. Čas prázdnin ale končí, Lea a Remiho čeká střední škola, dostanou se do stejné třídy a objevuje se to, nač dosud nebyli zvyklí: narážky spolužáků na to, zda jsou skutečně jen dobrými přáteli, nebo jde mezi nimi o něco víc.

Snad aby dokázal ostatním i sobě svoji maskulinitu, přihlásí se Leo do mládežnického hokejového oddílu a postupně se snaží dosud tak těsné pouto s Remim oslabit. Netuší ovšem, jak těžce jeho kamarád tento zvrat v jejich vztahu ponese.

Jestli mě při sledování tohoto filmu opakovaně napadala dvě slova, byla to křehkost a citlivost. Celý příběh nese na svých ramenou představitel Lea (EDEN DAMBRIN), kterého režisér potkal náhodou ve vlaku. Oslovil jej, hoch přijal pozvání na casting a roli dostal. Je přesvědčivý a autentický v každém momentu, což nebylo jednoduché, protože škála emocí, které ve filmu jeho hrdina vyjadřuje, je opravdu široká: od dětského blbnutí přes náklonnost, kterou ani on sám nedokáže přesně definovat, po odstup, narůstající chlad daný snahou přizpůsobit se okolí až k tichému sebeobviňování a mučivým vyčítkám svědomí. Jeho herecký partner GUSTAV DE WAELE je také castingová trefa, díky oběma chlapcům a jejich výkonům se *Blízko* nestává klišovitou historkou o středoškolském coming outu, nýbrž (ano, je to tady zase) křehkým a citlivým vyobrazením oné etapy lidského života, která (byť může být provázena tápáním a omyly) je formativní pro další vývoj každého člověka.

DHONT vypráví příběh prostřednictvím ruční kamery, protože protagonisty zabírá většinou v pohybu. Sleduje je, když sprintují polem plným barevných květů, když se předhánějí na kolech, divoce švenkuje při vzájemné potyčce. Také ve scénách hokejových tréninků, kterých je bohužel ve filmu pozhnaně (vzpomněl jsem si na *Dívku* a divácké utrpení při podobně snímaných baletních trénincích), se kamera téměř neodlepí od hlavní postavy. *Blízko* také končí podobným záběrem jako *Dívka*: ústřední postava někam kráčí (rozdíl je jen v tom, že v jednom případě ji kamera zabírá zepředu, ve druhém zezadu) a do toho zní hudba, kterou si ale v tom okamžiku divák uvědomí a dojde mu, že tady už se jen lacině ždímají emoce. Škoda, protože to není potřeba a zbytečně se shazuje něco, co tvůrce spolu s herci budoval předešlých sto minut. Mimochodem, když už jsme u té stopáže – v odstavci o DHONTOVĚ debutu jsem použil sousloví „evropský art“. Ten se vyznačuje jistou dějovou vyprázdněností, takže některé scény jak v *Dívce*, tak v *Blízko* se mohou zdát nadbytečné, až samoúčelné. Přes zmíněné výtky stojí film za pozornost, už jen proto, že ukazuje něco, co si často neuvedomujeme: jak naše jednání může ovlivnit osudy druhých lidí.

Jaroslav Stuchlý